การพัฒนาการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักกัลยาณมิตร 7 ในโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

The Development of a Supervision Model to Enhance Teachers' Learning Management Competency Based on the Seven Kalyanamitta Principles at Wat Pho Reang School under the Krabi Primary Educational Service Area Office

สุภาวรรณ เลี่ยมแก้ว
Suphawan Liamkaew
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus
kwansp.3484@gmail.com
โทร 088-3793484

Received: 4 March 2026; Revised: 27 March 2026; Accepted: 30 August 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักกัลยาณมิตร 7 และ 3) เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการนิเทศดังกล่าว การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 7 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบประเมินการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์แบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูในโรงเรียนวัดโพธิ์เรียงมีการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ แต่ยังพบข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ การยึดหลักสูตรเดิม การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดกิจกรรม Active Learning ที่ขาดความต่อเนื่อง ตลอดจนการวัดและประเมินผลที่ยังเน้นรูปแบบเดิม 2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการติดตามและประเมินผล โดยมุ่งส่งเสริมสมรรถนะการจัดการ

เรียนรู้ของครูใน 5 ด้าน ภายใต้กรอบหลักกัลยาณมิตร 7 ประการ และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางที่นำเสนอว่ามีความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับประถมศึกษา

คำสำคัญ: การนิเทศการศึกษา, สมรรถนะการจัดการเรียนรู้, กัลยาณมิตร 7

Abstract

This research aimed to: 1) examine the learning management competency of teachers at Wat Pho Riang School under the Krabi Primary Educational Service Area Office; 2) investigate guidelines for developing supervision to enhance teachers' learning management competency based on the Seven Kalyanamitta Principles; and 3) present and evaluate the proposed supervision development guidelines. A qualitative research methodology was employed. Data were collected through in-depth interviews with 15 stakeholders and 5 experts, as well as a focus group discussion involving 7 specialists. Data were analyzed using inductive analysis and focus group evaluation forms.

The findings revealed that: 1) although the school had implemented a learning management supervision process, several limitations were identified, including teachers' reliance on previous curricula, insufficient knowledge of competency-based curriculum, inconsistent implementation of Active Learning activities, inadequate integration of instructional media and technology, and an overemphasis on traditional assessment approaches, collectively hindering individualized learner development; 2) the supervision development guidelines consisted of four operational steps: needs assessment, supervision planning, supervision implementation, and monitoring and evaluation. The guidelines aimed to promote teachers' competency across five dimensions under the framework of the Seven Kalyanamitta Principles, namely being approachable, being credible (Guru), being a role model, being an effective communicator, being a patient listener (Vacanakkhamo), being able to explain complex matters clearly, and guiding others in the right direction; and 3) the specialists evaluated the proposed guidelines as feasible, appropriate, and beneficial for enhancing the quality of learning management among primary school teachers.

Keywords: educational supervision, learning management competency, Seven Kalyanamitta Principles

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 และมาตรา 7 กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการนิเทศที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2567) การนิเทศจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี และการวัดประเมินผล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน

หลักกัลยาณมิตร 7 ประกอบด้วย ปิโย (น่ารัก) ครุ (น่าเคารพ) ภาวนีโย (น่ายกย่อง) วตฺตา จ (รู้จักพูดให้ได้ผล) วจนกฺขโม (อดทนต่อถ้อยคำ) คมฺภีรญฺจ กถं กตฺตา (แถลงเรื่องล้ำลึกได้) และ โน จฏฺฐาเน นิโยชเย (ไม่ชักนำในเรื่องเหลวไหล) เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการนิเทศ จะช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร เปิดใจรับฟัง และเอื้อต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง

จากการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ที่ผ่านมา พบว่าระบบการนิเทศยังขาดประสิทธิภาพ ความต่อเนื่อง และความเป็นระบบ โรงเรียนวัดโพธิ์เรียงพบปัญหาด้านการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง นโยบายที่ไม่ชัดเจน และขาดการนำผลการนิเทศมาพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่, 2566)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักกัลยาณมิตร 7 ในโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอน นำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเปิดใจและส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักกัลยาณมิตร 7 ในโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

3) เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักกัลยาณมิตร 7 ในโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

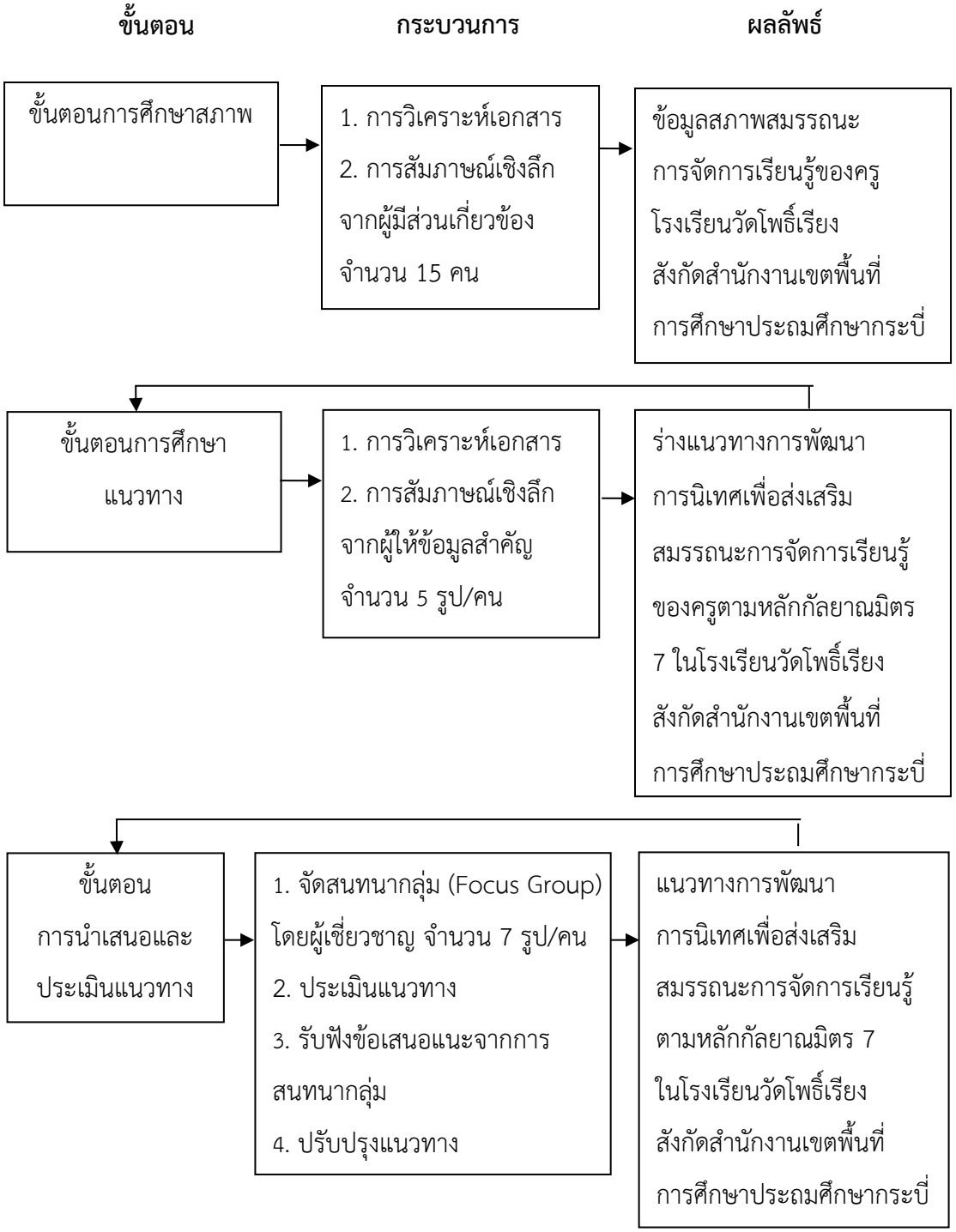
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการ 3 ระยะ โดยใช้การศึกษาเอกสาร (Documentary Investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน และครูผู้สอน 13 คน คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposeful Selection) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกครอบคลุมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยในแต่ละองค์ประกอบมีประเด็นศึกษา 4 ด้าน คือ การดำเนินการ ผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนา แบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบ Face-to-Face ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงต่อคน บันทึกเสียงและถอดความเพื่อวิเคราะห์ต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตร 7 โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระบบนิเทศดีเด่น 2 คน ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ 1 คน พระภิกษุสงฆ์ 1 รูป และศึกษานิเทศก์ 1 คน แบบสัมภาษณ์ครอบคลุมกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน บูรณาการกับหลักกัลยาณมิตร 7 นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์จัดทำเป็นร่างแนวทางการพัฒนาการนิเทศ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงก่อนนำไปใช้ในระยะที่ 3

ระยะที่ 3 นำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการนิเทศ โดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระบบนิเทศดีเด่น 2 คน ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ พระภิกษุสงฆ์ และศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางใน 3 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงจัดทำเป็นแนวทางฉบับสมบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลทุกระยะใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง จำแนก ตีความ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปอย่างเป็นระบบ ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ การศึกษาสภาพสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตร 7 และการนำเสนอและประเมินแนวทางดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดโพธิ์เรียงผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร 2 คน และครูผู้สอน 13 คน ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี (ร้อยละ 60.00) วิทยฐานะชำนาญการ (ร้อยละ 60.00) และมีประสบการณ์ 6-10 ปี (ร้อยละ 53.33) โดยมีผลการศึกษาสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนดำเนินการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระบบผ่านการประชุมวางแผนร่วมกันของคณะครู แบ่งหน้าที่ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่น และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาที่สำคัญ คือ การปรับปรุงหลักสูตรมักอิงฐานเดิมและแก้ไขเพียงบางส่วน ครูบางรายขาดความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร และยังไม่สามารถนำหลักสูตรท้องถิ่นไปบูรณาการได้อย่างจริงจังในทุกรายวิชา ข้อเสนอแนะสำคัญ ได้แก่ การจัดอบรมพัฒนาทักษะการบูรณาการเนื้อหา การออกแบบตัวชี้วัด และการกำหนดระบบประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระยะ

1.2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษา และเริ่มนำแนวคิด Active Learning มาใช้ผ่านการตั้งคำถาม การทำกิจกรรมกลุ่ม และการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริง ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและผลการเรียนรู้ดีขึ้น ปัญหาหลัก ได้แก่ ภาระงานเอกสารที่มาก ขาดทักษะการวิเคราะห์ผู้เรียน และข้อจำกัดด้านสื่อเทคโนโลยี ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การลดภาระงาน การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน PLC และการนิเทศแบบกัลยาณมิตรอย่างต่อเนื่อง

1.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เช่น การทำงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การสะท้อนผล และการใช้สื่อประเภทต่างๆ ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้มากขึ้น ปัญหาสำคัญ ได้แก่ ภาระงานที่มากทำให้ไม่สามารถเตรียมกิจกรรมได้อย่างรอบคอบ ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนทำให้ออกแบบกิจกรรมได้ยาก และครูบางส่วนยังขาดความมั่นใจในการบริหารชั้นเรียนแบบ Active Learning ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน PLC อย่างสม่ำเสมอ

1.4 การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ครูมีการนำสื่อพื้นฐาน เช่น หนังสือเรียน ใบงาน PowerPoint และคลิปวิดีโอ มาใช้ประกอบการสอน และบางส่วนพัฒนาสื่อดิจิทัลโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้ง่ายขึ้นและมีความกระตือรือร้นในการเรียน ปัญหาสำคัญ ได้แก่ ขาด

เวลาผลิตสื่อ งบประมาณจำกัด ทักษะด้านเทคโนโลยียังไม่เพียงพอ และขาดการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสร้างสื่อระหว่างครู ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การจัดอบรมการใช้ AI และแพลตฟอร์มดิจิทัล การจัดทำคลังสื่อของโรงเรียน และการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูมีการวัดผลตามแผนโดยใช้การสอบกลางภาค–ปลายภาค ควบคู่กับการประเมินระหว่างเรียนจากการสังเกต การตรวจชิ้นงาน และการนำเสนอ รวมถึงมีการใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ปัญหาสำคัญ ได้แก่ ครูส่วนใหญ่ยังคุ้นชินกับการวัดผลแบบเดิม ขาดความเข้าใจการประเมินตามสมรรถนะ เครื่องมือบางส่วนขาดความเที่ยงตรง และภาระงานเอกสารที่มากทำให้การประเมินขาดความต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การจัดอบรมสร้าง Rubrics การส่งเสริมการประเมินระหว่างเรียน และการนิเทศเชิงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตร 7

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาสภาพมาร่างแนวทาง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 รูป/คน เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักที่บูรณาการหลักกัลยาณมิตร 7 ในทุกกระบวนการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการนิเทศ โดยสร้างบรรยากาศเป็นมิตร (ปิโย) และอธิบายแนวทางอย่างเป็นลำดับ (คัมภีรัญ กถัง กัตตา) จากนั้นผู้นิเทศสำรวจข้อมูลสมรรถนะครูทั้ง 5 ด้านผ่านการตรวจเอกสาร การสังเกตชั้นเรียน การสัมภาษณ์ และการใช้เทคโนโลยี เช่น Google Forms โดยรับฟังด้วยความอดทน (วจนักขโม) นำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อระบุจุดแข็ง จุดพัฒนา และจัดลำดับประเด็นที่ควรนิเทศอย่างเร่งด่วน แล้วร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยความหนักแน่น (ครุ) และบรรยากาศที่เปิดใจ (ปิโย)

ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจัดประชุมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และรูปแบบการนิเทศ ให้ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน โดยชี้แนะให้ครูมุ่งสู่แนวทางที่มีคุณค่า (โน จฏฐาเน นิโยชเย) ร่วมกันจัดทำแผนการนิเทศประจำปี ซึ่งประกอบด้วยหลักการนิเทศ ปฏิทินดำเนินงาน เครื่องมือและระบบสารสนเทศ รวมถึงช่วงเวลาติดตามผล โดยพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ (ครุ) และรับฟังทุกฝ่าย (วจนักขโม) มอบหมายบทบาทหน้าที่ตามศักยภาพของบุคลากรอย่างชัดเจน และเตรียมความพร้อมทุกฝ่ายก่อนเริ่มการนิเทศ (คัมภีรัญ กถัง กัตตา)

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติตามแผนการนิเทศ ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศตามแผนครบทั้ง 5 ด้านสมรรถนะ โดยแจ้งล่วงหน้าให้ครูเตรียมเอกสารหลักฐาน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และเครื่องมือวัดผล สังเกตการจัดการเรียนรู้ด้วยบรรยากาศที่เป็นมิตร (ปิโย) ไม่ใช่เพื่อจับผิด หากพบว่าครูติดขัดอาจร่วมสาธิตเพื่อให้เห็นภาพจริง (ภาวนีโย) บันทึกข้อมูลผ่าน Google Form พร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์ และให้ข้อมูลป้อนกลับโดยชื่นชมจุดแข็งก่อนแล้วสะท้อนจุดพัฒนาอย่างสุภาพและชัดเจน (วัตตา) รับฟังความกังวลของครูอย่างตั้งใจ (วจ

นักขโม) และชี้นำสู่แนวทางที่ถูกต้อง (โน จฏฐาเน นิโยชเย) จากนั้นผู้นิเทศและครูร่วมกันสะท้อนผล (Reflection) เพื่อสรุปบทเรียนและวางแผนพัฒนาต่อเนื่อง

ขั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผลการนิเทศ เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากหลายแหล่งอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์อย่างโปร่งใส (ครุ) ติดตามการนำข้อเสนอแนะไปใช้จริงผ่านการสังเกตและตรวจเอกสาร จัดประชุม PLC รายสัปดาห์หรือรายเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล และพัฒนานวัตกรรม (Best Practices) จัดทำรายงานสรุปผลประจำปีพร้อมการยกย่องครูที่มีพัฒนาการดีเด่น และนำผลวิเคราะห์ไปกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของปีถัดไป

3. ผลการนำเสนอและประเมินแนวทาง

ผู้วิจัยนำแนวทางที่ผ่านการปรับปรุงจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 รูป/คน มาจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผ่านระบบออนไลน์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2568 โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง รองผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 แห่ง หัวหน้างานวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และพระวิทยากร ผลการประเมินในทุกองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน การติดตามประเมินผล และปัจจัยความสำเร็จ พบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละส่วน เช่น ให้ใช้ข้อมูลจากการนิเทศครั้งที่ผ่านมาวิเคราะห์สมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง กำหนดเครื่องมือและระบบสารสนเทศการนิเทศ พิจารณาความสมดุลของภาระงานครู คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นำผลจาก PLC ไปวางแผนนิเทศรอบถัดไป และเพิ่มปัจจัยด้านผู้เรียนในฐานะตัวชี้วัดผลลัพธ์ของการนิเทศ

อภิปรายผล

1. สภาพสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดโพธิ์เรียง

จากการศึกษาพบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูทั้ง 5 ด้านยังมีข้อจำกัดที่ต้องพัฒนา กล่าวคือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนยังคงยึดหลักสูตรเดิมเป็นหลักและปรับปรุงเพียงบางส่วน ครูบางรายขาดความรู้ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ ทำให้การจัดการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาอย่างแท้จริง ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูมีภาระงานมาก ขาดทักษะการวิเคราะห์ผู้เรียนและการใช้สื่อเทคโนโลยี ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรม Active Learning ยังขาดความต่อเนื่องเนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา ความแตกต่างของผู้เรียน และความไม่มั่นใจของครู ด้านการใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ครูมีข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ และทักษะเทคโนโลยี ส่งผลให้ยังใช้สื่อประกอบการบรรยายมากกว่าส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก และด้านการวัดและประเมินผล ครูยังคุ้นเคยกับการประเมินแบบเดิม ขาดความเข้าใจในการประเมินเชิงสมรรถนะ ทำให้การนำผลไปพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลยังไม่เต็มประสิทธิภาพ

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทฤทธิ์ กิตติเมธากุล (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ภูชำนิ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูขาดทักษะการสื่อสาร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นสำคัญน้อย และขาดทักษะในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา จิตรสำรวย ที่พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะการสร้างสื่อนวัตกรรม ไม่วิเคราะห์ผลการสอน และยังคงสอนในรูปแบบเดิม ซึ่งตรงกับสภาพปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตร 7

ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่บูรณาการหลักกัลยาณมิตร 7 ในทุกกระบวนการ โดยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู การสื่อสารที่เป็นมิตร (ปิโย) และการเก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง ช่วยให้การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดพัฒนามีความชัดเจน น่าเชื่อถือ และสามารถใช้เป็นฐานวางแผนการนิเทศได้ตรงตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยาภรณ์ เรืองเสน (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ผู้นิเทศต้องรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ สำรวจสภาพปัญหา และร่วมกับผู้บริหารและครูวิเคราะห์ระบุความต้องการจำแนกตามครู กลุ่มสาระ และภารกิจงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพงศ์ หงส์ชูตา (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องเปิดใจรับฟังครูผู้สอนด้วยความตั้งใจและเปิดรับข้อมูลอย่างจริงใจ

ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศ การยึดข้อมูลสภาพจริงเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายภายใต้บรรยากาศที่ไว้วางใจ และการจัดทำแผนที่ครอบคลุมองค์ประกอบครบถ้วน ส่งผลให้ครูยอมรับแนวทางการนิเทศด้วยความเข้าใจ อันเป็นลักษณะสำคัญของการนิเทศเชิงพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยาภรณ์ เรืองเสน (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า การวางแผนที่ดีต้องจัดทำโครงการนิเทศ กำหนดกิจกรรม แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และจัดสรรงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายวินิตย์ ดวงสนาม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การวางแผนนิเทศในระดับมากเกิดจากการที่ผู้บริหารนำข้อมูลปัญหาและความต้องการมาใช้วางแผน กำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพงศ์ หงส์ชูตา (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า สถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติตามแผนการนิเทศ การสร้างความเข้าใจร่วมตั้งแต่ต้น การสังเกตชั้นเรียนอย่างเป็นมิตร การให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสร้างสรรค์ที่เริ่มจากจุดแข็งก่อนสะท้อนจุดพัฒนา และการที่ผู้นิเทศร่วมสาธิตในชั้นเรียน (ภาวนีโย) ช่วยเสริมความมั่นใจและยกระดับสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญจนา ทองสิงห์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การนิเทศแบบ Coaching ที่เริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์และรับรู้สภาพปัญหาจริง ทำให้เกิดความไว้วางใจและนำสู่การพัฒนาที่ตรงประเด็น สอดคล้องกับ จริยาภรณ์ เรืองเสน (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ผู้นิเทศต้องสร้างขวัญและกำลังใจ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และให้คำปรึกษาด้วยเทคนิคที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ สายวินิตย์ ดวงสนาม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การนิเทศแบบกัลยาณมิตรที่ไปให้คำแนะนำมากกว่าการจับผิด และการสังเกตการสอนตามตารางที่กำหนดร่วมกัน ส่งผลให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผลการนิเทศ การรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง การวิเคราะห์อย่างโปร่งใส การใช้ PLC เป็นกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสรุปผลเพื่อกำหนดทิศทางรอบถัดไป ทำให้การนิเทศมีความต่อเนื่องและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยาภรณ์ เรืองเสน (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า เสนอให้แบ่งการประเมินผลเป็น 3 ระยะ คือก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ สายวินิตย์ ดวงสนาม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้รับการนิเทศทันทีหลังการนิเทศ โดยชี้จุดเด่นและจุดด้อยพร้อมแนวทางแก้ไข ส่งผลให้การประเมินผลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พรพงศ์ หงส์ชูตา (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า เสนอให้กำหนดตัวชี้วัดวัดผลก่อนและหลังเรียนเสมอ เพื่อสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้

3. การนำเสนอและประเมินแนวทาง

ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 รูป/คน พบว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางดังกล่าวบูรณาการกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอนเข้ากับหลักกัลยาณมิตร 7 ได้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล ทำให้การนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาร่วมกันมากกว่าการตรวจสอบ ซึ่งนำไปสู่การยกระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารีรัตน์ กว้างขวาง (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม ๗ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานโรงเรียนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ช่วยให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานได้ชัดเจน และมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของบุคลากร สอดคล้องกับ พระมหายุรนันท์ สุมงฺคโล(กันยาประสิทธิ์) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่าการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านปิโย (น่ารัก) และยังสอดคล้องกับ อุไทย โกยชัย (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม ๗ ของครูกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ช่วยให้ครูออกแบบขั้นตอนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุข มีแนวทางปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้อง รู้จักให้คำแนะนำและอธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่าย รวมถึงพร้อมรับฟังและอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการนิเทศที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สรุป

1. สภาพสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

ครูโรงเรียนวัดโพธิ์เรียงมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในระดับที่สามารถวางแผนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงมาตรฐานและตัวชี้วัด ใช้กิจกรรม Active Learning และประเมินผลได้หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัด ได้แก่ การยึดหลักสูตรเดิมและขาดความรู้ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ ภาระงานสูงทำให้วิเคราะห์ผู้เรียนและใช้เทคโนโลยีได้ไม่เต็มที่ การจัด Active Learning ยังไม่ต่อเนื่อง ข้อจำกัดด้านสื่อ งบประมาณ และทักษะดิจิทัล รวมถึงการประเมินยังเน้นรูปแบบเดิม ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล ดังนั้น ควรพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการลดภาระงานและส่งเสริม PLC อย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตร 7

แนวทางการนิเทศประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาสภาพและความต้องการ โดยสื่อสารอย่างเป็นมิตร รับฟัง และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเที่ยงธรรม (2) วางแผนการนิเทศบนฐานข้อมูลจริง ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน และคำนึงถึงศักยภาพบุคลากร (3) ปฏิบัติตามแผน โดยเน้นการให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์ สังเกตเพื่อพัฒนา และสร้างความเชื่อมั่นแก่ครู และ (4) ติดตามและประเมินผล โดยใช้ข้อมูลรอบด้าน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC และพัฒนาต่อยอดอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หลักกัลยาณมิตร 7

3. ผลการนำเสนอและประเมินแนวทาง

การนิเทศตามหลักกัลยาณมิตร 7 ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างเกื้อกูล เกิดวัฒนธรรมองค์กรเชิงบวก และพัฒนาสมรรถนะครูทั้ง 5 ด้านอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินว่าแนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ควรสนับสนุนการพัฒนาการนิเทศโดยใช้แนวทางดังกล่าวเป็นต้นแบบสำหรับโรงเรียนในสังกัด

2) โรงเรียนควรนำผลการนิเทศมาวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ และพัฒนาสมรรถนะกัลยาณมิตรของผู้นิเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1) โรงเรียนวัดโพธิ์เรียงควรนำแนวทางการนิเทศที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริง โดยบูรณาการหลักกัลยาณมิตร 7 และสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู

2) ผู้บริหารและผู้นิเทศควรใช้กรอบแนวทางนี้ในการปฏิบัติจริง และหน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลวิจัยพัฒนาแนวทางระดับเครือข่าย/เขต

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตร

2) วิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตรในบริบทที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2567). คู่มือกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ. 2567–2571 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ภารกิจส่งเสริมและพัฒนาสัมพันธ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. (2566). แนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาระบบนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ (อัดสำเนา). กระบี่: กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการดำเนินงานพลิกโฉมการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล.

นันทกา วารินิน. (2558). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 .วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ชนกานต์ สุวรรณทรัพย์. (2558). การพัฒนารูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. 8(23), 17–30.

อภินันท์ สิริรัตนจิตต์, และนธี เหมมันต์. (2559). การเปรียบเทียบสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. 9(1), 48.

ปิยะนุช สุวพงษ์. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

อุทัย บุญประเสริฐ, และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์. (2528). หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.

สงัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2553). การนิเทศการสอน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กัญจนา ทองสิงห์. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. 7(3), 33.

นันทฤทธิ์ กิตติเมธากุล. (2566). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 .วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

วนิดา ภูชำนิ. (2564). การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข่า .วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

จริยาภรณ์ เรืองเสน. (2561). แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 3(6), 11.

พรพงศ์ หงษ์ชูตา. (2568). แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 15(2), บทคัดย่อ.

สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 .วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

นารีรัตน์ กว้างขวาง. (2561). การบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหายุรนันท์ สุมงฺคโล (กันยาประสิทธิ์). (2564). การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อุไทย โกยชัย. (2565). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของครูกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.